

YOSHLARNI VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASHDA BUYUK SARKARDALARNING O'RNI

Abidjanov Zafar Xamidjanovich

O'R Q K Akademiyasi katta o'qituvchisi

***Annotatsiya:** maqola yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda buyuk sarkardalarning millat oldidagi xizmatlarini yoritishga bag'ishlangan.*

***Tayanch tushunchalar:** vatanparvarlik, tarbiya, ma'naviyat, davlat, buyuk, sarkarda, xizmat, madaniyat.*

***Аннотация:** статья посвящена освещению заслуг великих полководцев перед нацией в патриотическом воспитании молодежи.*

***Ключевые слова:** патриотизм, воспитание, духовность, государство, великий, полководец, служба, культура.*

***Abstract:** the article is devoted to highlighting the merits of great generals to the nation in the patriotic education of young people.*

***Keywords:** patriotism, education, spirituality, state, great, commander, service, culture.*

Bugun zamon shiddat bilan rivojlanib bormoqda. Har qadamda rivojlanish har qadamda yuksalish bo'layotgan ayni bir pallada ba'zi mamlakatlar, davlatlar va xalqlarning kelajagiga bo'lgan ishonchi va umidi yon atrofidagi boshqa davlatlar va mamlakatlarga bog'liq bo'lib qolmoqda. Ayni shunday bir tahlikali zamonda mamlakatimiz osoyishta va tinch kunlarni o'tkazmoqda.

Bugun biz dunyoda imperiyaparastlik va shovinizm bosh ko'tarayotgan, tajovuz va tahdid tobora ortayotgan, tarixni buzib talqin qilish kuchayayotgan, kamsitish, bosqinchilik, vayronkorlik va bir-biriga qarama-qarshi qo'yish, adovat qo'zg'ash, urushlarni moliyalashtirish, ichki ishlarga aralashish ochiq-oydinlik kasb etayotgan ziddiyatli va murakkab bir davrda yashayapmiz.

Mustaqil davlatlarga tahdidlar turli ko'rinishlarda namoyon bo'lyapti. Ba'zan unga beparvo qaraymiz, ba'zida kampaniyabozlik qilib, kimo'zarga javob qaytaramiz. Lekin biz millat sifatida anglab yetishimiz zarur bo'lgan bir haqiqat bor. Mustaqillik uchun kurash qachonki, unga nisbatan tahdidlar yuz bergandagina ko'zga

tashlanmasligi kerak. Bu ojiz qarash bilan mutlaqo murosa qilib bo'lmaydi. Zero, mustaqillik uchun jang mamlakat va millat bor ekan, hech qachon to'xtamaydi.

Unutmaslik kerakki, bu jang to'xtagan kuni dushmanlar bosh ko'taradi. Ular hali-hamon mustamlakachilik, hukmronlik da'vosidan voz kechgani yo'q, payt poylab turibdi. Qachonki, biz ahillikni, birlikni, hamjihatlikni yo'qotsak, ichimizdan xoinlar chiqsa, vatan ozodligini ko'z qorachig'imizdek asramasak, bunday vaziyat dushmanlarimizga qo'l keladi.

Vatanparvarlik – bu kishilarning ona yurtiga, o'z oshyoniga muhabbati va sadoqatini ifodalaydigan tushuncha. Vatanparvarlik barcha kishilar, [xalq](#), [millatlar](#) uchun umumiy bo'lgan, asrlar davomida sayqallanib kelgan umuminsoniy tuyg'u, ma'naviy qadriyatlardan biri. Tarixiy jihatdan Vatanparvarlik kishilarning o'z [vatanlari](#) taqdiri bilan bog'liq ijtimoiy rivojlanish, xalqlarning o'zlari yashayotgan hududning daxlsizligi va mustaqilligi yo'lidagi kurashi jarayonida takomillashib kelgan his-tuyg'ular jamlanmasi hamdir. Bu vatanning o'tmishi va hoziri bilan faxrlanishda, uning manfaatlarini himoya qilishda namoyon bo'ladi. Vatanni sevish iymondandir deb ham bejizga aytishmagan. Vatanparvar insonlar vatanimizda juda ham ko'p uchraydi. Masalan, [Abdulla Avloniy](#), u qatag'on yillari paytida yashagan bo'lsa ham so'z erkinligi unda juda rivojlangan. [Mahmudxo'ja Behbudiy](#), u o'zining bolalarni o'qitish kitoblari bilan Vatanimizda tanilgan. Uning bolalarga Chet tilini o'rgatish, Savod chiqarish va boshqa o'qitishga oid qilgan ishlari taqsinga loyiq. Birinchi prezidentimizning “Yuksak ma'naviyat yengilmas kuch asarida” ham ajdodlarimiz oz ona yurtlari uchun qo'shgan hissalarini haqida juda kop ma'lumotlar keltirilgan. Masalan: Chingizxon zulmiga qarshiliklar Amir Temur jasorati, Jaloldin Manguberdi va boshqa buyuk sarkardalar haqida malumotlar berilgan .

Amir Temur – yirik davlat va siyosat arbobi, sarkarda, qonunshunos, iste'dodli me'mor, notiq ruhshunos bo'lish bilan birga Turkistonni jahonga mashhur qilgan milliy g'ururli, so'zi bilan ishi bir, vatanparvar inson – buyuk shaxs edi. Uning nomi bilan boshlangan “Temuriylar madaniyati” o'ziga xos “Temuriylar tarbiyasi”ni yaratdi. Navoiy, Ulug'bek, Bobur kabi ulug' zotlar va ana shu tarbiyaning natijasi – mevasi bo'ldilar. Amir Temur davrida ilm-fan, madaniyat gullab yashnadi, boy ma'naviy qadriyatlar yaratildi. Bular Markaziy Osiyo mintaqasidagi xalqlarining madaniy-ma'naviy taraqqiyotida asosiy yo'nalishni belgilab berdi.

Bobur Mirzo ijodi ma'naviyatimizning bir bo'lagidir. Zahiriddin Muhammad Boburdek munosib farzandlari bo'lgan millat yangi - yangi g'oyalarni yaratishga qodirdir. Biz Bobur Mirzoni ulkan davlat arbobi sifatidagina emas, qomusiy alloma, mumtoz shoir sifatida ham cheksiz qadrlaymiz. Bobur o'zbek xalqining buyuk farzandi, milliy g'ururidir.

Zahiriddin Boburdagi tabiiy iste'dod uning har tomonlama rivojlangan va

qomusiy bilimlarni o'zida mujassamlantirgan shaxsiyati, aql-zakovati, insoniy xislatlari va qolaversa, uning ochiq ko'ngilliligi, nozik tabiatliligi bizni doimo hayratga solib keladi.

Boburning asosiy maqsadlaridan biri yagona markazlashgan davlat barpo etish, mamlakatni obod etib, ezgu niyatlarini amalga oshirish edi. Boburning bu maqsadlari Hindistonda amalga oshdi. Uch asrdan ortiqdavom etgan va Hindiston tarixida muhim rol o'ynagan markazlashgan davlatning vujudga kelishi, albatta, Bobur nomi bilan chambarchas bog'liqdir.

Jaloliddin yurt ozodligi yo'lida jon fido etdi, mo'g'ul bosqinchilariga qarshi kurashda ularga qaqshatqich zarbalar berib, mo'g'ul hukmdorlariga tahlika solib, ularga qarshi tura oldi. Uning nomi tarix zarvaraqlarida jasur sarkarda sifatida hamisha qayd etilishi uning matonatiga berilgan bahodir, albatta. Yuqorida keltirilgan sabablar esa, uning fojiali halok bo'lishiga olib keldi.

Sulton Jaloliddin xizmatiga o'z hayotini bag'ishlagan, uning yonida so'nggi yetti yil mobaynida doimiy hamrohi bo'lgan, sulton vafotidan keyin uning hayot yo'lini tasvirlab asar yozgan alloma Shahobiddin an-Nasaviy edi. Buyuk sarkardaga xos dovyuraklik, adolatlilik, kamtarinlik fazilatlarini haqqoniy qalamga olgan alloma Jaloliddinning vafotidan keyin olti yil o'tgach, o'z hukmdori to'g'risida ajoyib tarixiy asar yaratadi.

Jaloliddinning el-ulus, vatan ozodligi va mustaqilligi yo'lidagi fidoyiligi, mislsiz jasorati mangulikka daxldordir. Istiqlol nashidasini surayotgan mustaqil O'zbekistonda ulug' ajdodlar ruhining e'zozlanayotgani, jumladan, Jaloliddin Manguberdi tavalludining 800 yillik yubileyining munosib nishonlanishi bejiz emas. Zero, ana shu aziz va muqaddas Vatan oldidagi xizmatlarining, bugun biz erishgan istiqlolgacha ham buyuk ajdodlaming xalq, yurt ozodligiga qo'shgan hissasining tan olinganidir.

Xulosa qilib aytganda Bugungi globalashuv jarayonida, vatanimizning kelajagi uchun yosh avlodga to'g'ri tarbiya berish, ular ongida vatanga bo'lgan muhabbat, ajdodlarimizning buyuk jasoratlari, ona tuproq qadri, oilaning muqaddasligi, yot g'oyalarga qarshi mafkuraviy immunitetni oshirish hamda ota-onalarning farzand tarbiyasidagi ma'suliyatini yanada oshirishga e'tibor qaratilishi maqsadga muvofiqdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Shavkat Mirziyoyev. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. “O‘zbekiston”, 2016.
2. Temur tuziklari // nashrga tayyorlovchi va mas’ul muharrir J.Rahimov, forscha matndan A. Sog‘uniy va H.Karomatov tarjimasi, izohlar B. Ahmedov va A. Ahmedov – T., “Shodlik nashriyoti” – 2018. – B.116
3. Zahiriddin Muhammad Bobur. Boburnoma - Toshkent: “Yulduzcha”, 1990. B.207.
4. M.Farmonova. “Qadriyatlar – ma’naviy kamolot asosi” ilmiy-uslubiy qo‘llanma., “Tasvir nashriyot uyi” Toshkent., 2019 y.